
Německo plánuje vytvoření svých Harvardů

Německo plánuje vytvoření svých Harvardů

Vysokoškolákům ale vadí, že by přišli o bezplatné studium

I Gerhard Schröder pocítil na vlastní kůži hněv německých vysokoškoláků. Vůbec se jim nelíbí jeho záměr přeměnit klíčové univerzity na německé varianty Harvardu. Mají pro to dobrý důvod: znamenalo by to platit "harvardské" školné místo dnešního bezplatného studia.

Když se chtěl kancléř minulý měsíc objevit na slavnostním shromáždění k záměru Lipska ucházet se uspořádání letních olympijských her v roce 2012, narazil před dveřmi do sálu na živý řetěz vysokoškoláků. Protože studenti velice stáli o potyčku s jeho osobními strážci přímo před televizními kamerami, Schröder se raději otočil na podpatku a akci oželel.

Stará sláva je pryč

Mezi oběma světovými válkami, do nástupu Hitlera k moci, se univerzity v Berlíně, Heidelbergu či Göttingenu těšily pověsti nejlepších na světě. Chrlily nositele Nobelových cen jako na běžícím pásu, zatímco Harvard, Princeton či Stanford v jejich stínu mohly zatím jen snít o svých příštích velkých dnech.

Takový obraz dnes patří do historie. Přeplněné a podfinancované německé vysoké školy produkují příliš málo schopných a dravých absolventů, především v lukrativních oborech "nové ekonomiky" jako informační technologie a biotechnologie. Ti, kdo přežijí úmrtnost 27 procent, opouštějí své alma mater ve věku 29 let - to je neblahý světový rekord. Poslední Nobelovu cenu získal Němec před třemi lety, bádá však v USA.

Dnešní berlínská Humboldtova univerzita se může pochlubit 29 laureáty Nobelovy ceny od svého založení. Má to jeden háček. Naposledy připadla Werneru Forssmanovi před 48 lety za objev srdečního katétru, který však zkonstruoval bezmála třicet let před svou cestou do Stockholmu.

Místo, aby se věci zlepšovaly, zdá se, že jdou od deseti k pěti: dokonce i bavorská zemská vláda, dlouhá léta považovaná za předskokana, pokud jde o výzkum a inovace, zkrátí rozpočet na vysoké školy o pět procent. V Berlíně se musí univerzity zřeknout dokonce každého dvanáctého eura - celkem 75 miliónů (2,4 miliardy korun). "Pokud to půjde takto dál," řekla Právu Ursula Lehmkuhlová, historička na berlínské Svobodné univerzitě, "do deseti let se propadneme na úroveň třetího světa."

Omlazovací kúra ale bude bolet

Schröderova vláda chce změnit strukturu německých vysokých škol tak, aby vznikly prvotřídní univerzity a výzkumná centra schopná konkurovat nejelitnějším americkým školám. "Školství musí podstoupit omlazovací kúru. Vzdělání je základní podmínkou našich budoucích schopností," zdůraznil kancléř.

Ministryně školství Edelgard Bulmahnová (SPD) se zasazuje, aby stát začal univerzity "prosívat" a superelitní pěti nejlepších, přesněji řečeno nejnadějnějších, přeměnil na německé Harvardy. Každé z nich by ročně přidělil navíc 50 miliónů eur (1,6 miliardy korun). Ještě je ani nemá a už se ozývají námitky: je to málo. Pro srovnání: Humboldtova univerzita ročně spolyká 200 miliónů eur (6,4 miliardy korun), zatímco Harvard dvě miliardy eur (64 miliard korun). Přestože je spolková vláda bez peněz, vládní SPD chce zvýšit výdaje na školství z nynějších 2,5 procenta HDP na tři procenta do roku 2010. Prostředky hledá jinde než ve státní kase: dvě třetiny nových financí mají připlýnout od soukromých firem, bank a institucí.

Ministr hospodářství Wolfgang Clement mezitím vyvolal rozhořčení návrhem, aby stát odprodal dálnice soukromým majitelům, a získal tak peníze na školství. Sotva pobouření utichlo, vytáhl Clement z rukávu nového žolíka: chce zvýšit dědickou daň a nový příjem plně poskytnout univerzitám.